

Tallinna konservatooriumi
obligatoor-teoreetiliste ainete
k a v a

1928 a.

Kinnitatud
Haridusministeeriumi poolt
8. mail 1928 a. № 32.

Tallinna konservatooriumi

obligatoor-teoreetiliste ainete kava

Tallinna konservatooriumi

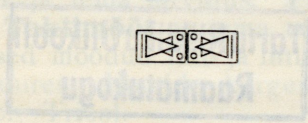
KAVA № 1

obligatoor-teoreetiliste ainete

1. teooria- ja solfeggi klassis

(ühetaoline kursus)

kava

ARHIIVKOGU

1928 a.

611352280

Kirjastus
Hämeenlinnan kirjasto
Kirkonkatu 10
Hämeenlinna

Talinnas konservatooriumi

obligatoor-teoreetiliste ainete

V. Ehrenpreis'i trükk, Tallinnas 1928.
Rüütlil tän. 11.

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

123946

ARHIIVKOGU

1951

Tallinna konservatooriumi

obligatoor-teoreetiliste ainete kava

KAVA № 1.

I. teooria- ja solfeggioklass.

(üheaastane kursus)

a) Teoreetiline osa.

Üldmõiste helist. Tema kõrgus, vältus ja tugevus. Astmete silpnimetused. Helide süsteemi jaotamine oktaavidesse. **Noot.** Tema kujud vastavalt vältusele. Side ja punkt. Noodi joonestik. **Viiuli võti** ja tema tarvidus. **Pausid** vastavalt vältusele. **Taktimõõt** ja tema tarvidus. Rõhk. Mitmesugused mõõdud liht- ja liittaktides. Taktinäitaja võtme juures. Nootide kergemad gruppeerimised. Sünkoop. Triool.

Üldmõiste tervest- ja pooltoonist. Astmete kõrgendus- ja madaldusmärgid ühe pooltooniga võrra.

Mažoor ja minoor tetrakkordid (poolgammad). Üldmõiste diatoonilisest heliredelist. Tema tüübid: loomulik mažoor ja loomulik minoor. Pooltoonide asukohad nendes heliredelites. Mažoori ja minoori suhtumine (parallelism). Meloodiline minoor, tema tarvitamine tõusvas ja vajuvas sihis ja pooltoonide asukohad tema astmete vahel.

Loomuliku mažoori ja loomuliku ning meeloodilise minoorheliredelite läbivaatamine ühe võtmemärgi piirkonnas: **Do, Fa** ja **Sol** mažoorid ja **la, re** ja **mi** minoorid.

Üldmõiste intervallist. Astmeliste intervallide nimetused ja suurused, nende juurde arvatud ka + 4 ja — 5. Intervallide asukohad ülalnimetatud heliredelites.

b) **Praktiline osa.**

Ülalnimetatud heliredelite laulmine põhitoonist üles ja alla. Intervallide laulmine antud noodist üles ja alla. *) Ettemängitud astmeliste intervallide äramääramine.

Diktaat solfeggios läbimindud intervallide ja rütmuste raskuses.

Pedagoogilised märkused: I teooria ja solfeggio tunde annavad keskkooli laulu- ja muusika õpetajate klassi õpilased praktikandid või nende puudusel teooria klassi õpilased, kes valmistavad endid õpetaja kutsele. Tunnid: 2 korda nädalas à 1 tund.

Diktaadid valmistab kas keskkooli laulu ja muusika õpetajate klassi juhataja, asjaga kursis olev teoreetiliste ainete õpetaja ehk teooria klassi õpilane-praktikant ise.

Eksami nõuded: Diktaat läbimindud kava raskuses. Suusõnalised vastused kogu eelpooltoodud teoreetilise kava ulatuses.

*) Paralleelselt A. Vedro solfeggio läbiminemisega.

Solfeggio: kuni ühe võtme märgini loomuliku mažoor- ja loomuliku ning meeloodilise minoorheli-redelite laulmine põhitoonist üles ja alla; astmeliste intervallide laulmine noodist üles ja alla, väljaarvatud + 4 ja - 5.

Samade intervallide äramäärimine ettemängitult.

Esitatud kava ulatuses eksami sooritamine õigustab üleminekut II-se teooria- ja solfeggio klassi.

KAVA № 2.

II. teooria ning solfeggio klass.

(üheaastane kursus)

Üldmõiste helist. Heli kõrgus, vältus, tugevus ja värv (tämbur). Muusikas tarvitavate helide arv. Muusikaline silpnimestik ja tähestik. Helisüsteemi jaotamine oktaavidesse. Noodid, nende mitmesugused kujud helide kestvusele vastavalt. Noodi joonestikust ja tema tarvidusest. Võtmeist ja nende vajadusest. Mitmesugused pauside kujud.

Taktimõõt muusikas ja tema tarvidus. Mitmesugused taktimõõtude kujud (liht-, liit- ja segataktid). Tundemärgid, milledest tuntakse ära üks või teine taktimõõt (võtmesse paigutatud arvud ja märgid helitöö alguses; rõhk, nootide gruppeerimine). Heli-tööde taktidesse jaotamise tarvidus. Takti ehitus antud taktimõõdus (meetrumis). Sünkoop. Side (liiga) ja punkt noodi kestvuse pikendusvahenditena.

Muusikalise liikumise kiirustest (tempo). Metronoom, tema ehitus ning tarvitamine muusikas. Itaaliakeelsete nimetuste tundmine, mis väljendavad

pikka, keskmist ja kiired liikumist. Märkide ning oskussõnade tundmine, mis näitavad ära mitmesuguseid sooritamise viise helitõis. Mitmesugused ettekande varjundid.

Üldmõiste täistoonist ning pooltoonist. Märgid astmete kõrgendamiseks ning madaldamiseks ühe ja kahe pooltooni võrra. Üldine mõiste enharmonis- mist.

Tetrakkord ja tema mitmesugused kujud. Üld- mõiste heliredelitest (astmikust). Kaks heliredelite liiki: diatooniline ja kromaatiline. Heliredelite jagu- nemine mažoorideks (ehk dur) ja minoorideks (ehk moll).

Mažoorheliredelist: tema ehitus (vormel) ja jagunemine naturaalseks (loomuliseks) ja harmooni- liseks. Ühe kui teise heliredeli ehitus (tetrakkordid). Pool- ja poolteisttoonide asukohad mažoor heliredel- lites. Dieezidega (ristidega) ja bemollidega (be-dega) heliredelite kvindi suhe. Heliredeli astmete nime- tused (toonika, dominant, mediant j. n. e.). Osata laulda igasugu ja igas helitõus mažoor heliredeleid igast astmest üles ning alla.

Minoorheliredelist: loomuliku minoori ehitus (vormel), tema sugulsus mažooriga märkide suhtes (parallelism), tema jagunemine naturaalseks (loomu- liseks), harmooniliseks ning meloodiliseks. Nende heliredelite sisuline lahkuminek üksteisest. Nende ehitus (tetrakordid).

Pool- ja poolteisttoonide asukohad minoor heli- redelites. Minoorheliredelite lahkuminek samanime- listest mažoorheliredelitest.

Kiriku heliliigid ja nende lahkuminek loomu- likudest mažoor ehk minoorheliredelitest ehitatud samast noodist.

Osata laulda kõike liiki ja igas helitõus minoorheliredeleid igast astmest üles ning alla.

Kromaatilised heliredelid ja nende õigekirjutamine.

Üldmõiste intervallidest. Nende nimetused ja suurused. Nende asendid (pöörded). Suurte, puhtate, väiksete, vähendatud ja suurendatud intervallide asukohad mažoor- ning minoorheliredelites. Osata laulda intervalle üles ja alla igast antud noodist.

Üldmõiste konsonantsist ja dissonantsist.

Dissonantside lahendamine. Intervallide (dissonantside) analüüs meloodias.

Mõisted akkordidest: mažoor (suur) ja minoor (väike) kolmkõlad ning nende asendid (sekstakkord ning kvartsekstakkord).

Helistikude vastastikune sugulsus. Mõiste tonaaliteedist (helistikust). Viisi kaunistused: pikk, lühike ja kahekordne eellõök (appogiatur). Mitmesugused gruppetto ning trilleri kujud. Mitmesugused kordamismärgid. Noodi kirjutusviisi lühendused.

Tunnid: 2 korda nädalas à 1 tund.

Eksami nõudmised: ühehääleline rütmiline diktaat solfeggio kava piirides. Suusõnalised vastused kogu kava ulatuses, keskmise raskusega nootide laulmine lehest viiuli ning bassi võtmes. Solmiseerimine viiuli ning bassi võtmes, samuti ka kõigis „do“ võtmes (s. t. soprani, aldi ja tenori võtmes).

Tahvlil antud rütmita nootide gruppeerimine kindlakujulistesse ühendustesse ning taktidesse. Osata kirjutada kõik heliredelid igast astmest üles ja alla ning lahendada igasugused dissoneerivad intervallid viiuli ning bassi võtmeis.

Esitatud kava ulatuses rahuldavalt eksami sooritanud astuvad 3-ma teooria ja solfeggio ning 1-se harmoonia klassi.

Märkus: Soovikorral võib I harmoonia klassi üleminna pääle 3. teooria ja solfeggio klassi lõpetamist.

KAVA № 3.

III. teooria (akkordide) ja solfeggio klass.

(paralleelselt I harmooniaga)

(üheaastane kursus)

1. Lehest lugemine „do“ võtmeis: soprani-, aldi- ning tenori- samuti ka viiuli ja bassi võtmes.

Märkus: Klassi õperaamatuna tarvitada Saketti solfeggiot võtmetes.

2. Osata ehitada ning laulda igast noodist mažoor, minoor, vähendatud ja suurendatud kolmkõla ühes asenditega (s. t. sekst- ja kvartsekstakkordi), dominantseptakkordi, II-se astme septakkorde, mažoor VII astme vähendatud juhtseptakkordi, harmoonilise mažoori ja minoori VII astme vähendatud juhtseptakkordi nende asenditega, kusjuures kõik dissoneerivad akkordid nõutakse ühes lahendustega.

Suurendatud kolmkõla ning vähendatud septakkordi enharmonism vastavate lahendustega mažoori ja minoori I astmesse.

Suurendatud sekstiga akkordid, mis tekivad II ning IV astmel.

Osata lahendada juhusliku dissonansiga (pide) akkorde.

Mõiste läbiminevatest- ja abinootidest. Meloodiliste akkordide analüüs.

Tunnid: 2 korda nädalas à 1 tund.

Eksamil. Osata solfedsheerida lehest vabalt ning õieti intonatsiooni ja rütmi suhtes antud solfeggiosid kõigis viies võtmes, ära määrates vastavad helistikud. Üles arvata kõik klaveril võetud akkordid, mis nimetatud kavas, neid laulda ning lahendada häälega. Peale selle lahendada kõik need akkordid tahvlil ja seejuures kõigis võtmeis.

Rahuldavalt sooritatud eksam õigustab üleminekut I harmoonia klassi, ehk kui viimane paralleelselt solfeggioga sooritatud II harmoonia klassi käsi-käes instrumentatsiooni klassiga.

KAVA № 4.

Harmoonia klass. (Kaheaastane kursus)

A. I. kursus.

1. Mõisted kolmkõladest ning septakkordidest ühes nende asenditega ja nende asukohad heli redelites.

2. Naturaalsed (loomulikud) ning kunstlikud heliliigid.

3. Kolmkõlade suhted (vahekord).

4. Nelihäälnene sääde, häältejuhtimine, kõvendamine (kahendamine), kitsas ja lai ulatus, kolmkõlade meloodiline seisang.

5. Kolmkõlade harmooniline ja meloodiline ühendamine.

Konsoneerivad sobitused.

6. Kvindi- ja sekundi- suhteliste põhikolmkõlade ühendamine.

7. Sekstakkordi ühendamine kolmkõlaga kvindi ja sekundi suhtes.

8. Sekundisuhteliste sekstakkordide ühendamine üksteisega.

9. Kadentsid: autentilised, plagaalsed, esimese ning teise liigi liitkadentsid ja poolkadentsid.

10. Hüpped meloodias, keskmistes hääldes ning bassis.

11. VII-da astme vähendatud kolmkõla sekstakkord.

12. II-se astme põhikolmkõla ja tema sekstakkord.

13. VI-da astme põhikolmkõla ja katkestatud kadents.

14. III-da astme põhikolmkõla mazooris.

III-da astme põhikolmkõla minooris ning esimene früügia kadents.

15. Loomuliku minoori VII-da astme põhikolmkõla ning früügia kadents.

Dissoneerivad sobitused.

16. Dominantseptakkord asenditega ning lahendustega.

17. VII-da astme jnhtseptakkordid: väike ning vähendatud.

18. II-se astme septakkord asenditega ning lahendutsega.

19. Noonakkord (undetsiim- ja tertsdetsiimakkord).

20. Sekvents.

21. Esimese järgu modulatsioon, lihtsates akkordides.

22. Ettemängitud kadentsis ehk perioodis funktsioonide (toonika sub-dominandi ja dominandi) äratundmine, võimalikult õige akkordi asendi (kolmkõla, sekst-akkord, sept-akkord jne.) ja meloodilise seisendi äramääramisega.

23. Solfedsheerida arpedsheeritult neljahäälsaid säädeid.

24. Dikteeritud kadentside ja ka tervete lausete mängimine klaveril.

Õpperaamatuna: Rimski-Korsakovi harmoonia õpetus.

Märkus: Attestaadi peale lõpetajad peavad sooritama 3. solfeggio ja I harmoonia.

Eksami nõudmised: a) Kirjalik ülesanne: harmoniseerida (eksaminaatori juuresolekul) koraali viis ilma modulatsioonita. Lahendada kõik akkordid esimese kursuse kava ulatuses. Esimese järgu sugulsuses olevate helitõugudesse moduleerimine akkordides. b) sooritada klaveril kõik kadentsid, harmoniseerida kitsas ning laias ulatuses ülemine tõusev ja vajuv tetrakkord. Lahendada kõik esimeses kursuses läbivõetud akkordid.

Eksami sooritajad lähevad üle II harmoonia klassi ühes instrumentatsiooni klassiga.

B. II. kursus.

1. Läbiminevad noodid: diatoonilised ja kromaatilised.
2. Abinoodid.
3. Pided.
4. Kindel ning vaba meloodiline figuratsioon.
5. Sekventsidsid.
6. Modulatsioonid.
7. Orelipunkt.
8. Kromaatiliselt muudetud akkordid: domnandi dominandiseptakkord ja lühendatud dominant-

dominandi noon akkord. Mashoorkolmkõla madaldatud teisel astmel. Suurendatud kvindiga akkordid. Suurendatud sekstiga akkordid.

9. Järsu ehk enharmoonilise modulatsiooni vahendid. Suurendatud sekstiga akkordide, vähen- datud septakkordi ja suurendatud kolmkõla enhar- monism.

10. Akkordide vaba siduvus (väär-järjekord) ja katkestatud kadents harm. VI astmel.

Eksami nõudmised: a) kirjalik ülesanne: kirjutada figureeritud modulatsiooniprelüüd kaugesse helitõugu, aeglase ja järsu modulatsiooni, sekventside ja orelipunkti sisalduvusega. b) sooritada klaveril aeglaseid ja järske modulatsioone. Lahendada kõik dissoneerivad ning juhuslikud sobitused. Ülaltoodud kava ulatuses eksami sooritanud astuvad entsüklo- peedia klassi.

KAVA № 5.

Entsüklopeedia klass.

(1¹/₂ - 2 t. nädalas)

Helitööde analüüs ehituse ning harmoonia suh- tes. Kõigi säääl ettetulevate kadentside ja modulat- sioonide seletamine.

A. Polüfoonia.

Kindel ning vaba stiil.

1. Vali kontrapunkt.

a) lihtne (ühekordne), kõik viis järku.

b) ümberpööratav, ehk kahekordne kontra- punkt oktaavis, detsimis ja duodetsimis.

2. Vaba kontrapunkt.
3. Imitatsioon kõigis kujudes.
4. Kaanon, kõik tema kujud ja nimetused.
5. Fuuga ja tema ehitus, lihtne fuuga ning kahe-, kolme- jne. kordne fuuga.
6. Fugaato. Fugett. Inventsioon.
7. Vanaaegne süit ja vanade tantsude vormid.

B. Homofoonia.

1. Motiiv, fraas, lause ja periood.
2. Kahe- ning kolmejaoline vorm ja väiksemad instrumentaal kompositsioonid.
3. Variatsioon.
4. Rondo enda mitmesuguseis vormides.
5. Sonaadi vorm ja tema mitmesugused kujud.
6. Kõrvalekaaldumine üldiseist vormidest ning segafantaasia vormid. Uvertüür.
7. Tsüklilised vormid: sonaat, kammermuusika, kontsert, sümfoonia ja süit.
8. Fantaasia, rapsodia ning sümfooniline poem.
9. Nüüdisaegsed tantsud.
10. Balett.

C. Vokaalvormid.

1. Laul.
2. à Capella koorid.

3. Ooper ja tema üksikud osad: uvertüür, sissejuhatus, retsitatiivid (secco, continuo ning à tempo), aaria, ariett, kavatiin, ariooso, ansamblid, stseenid, ooperitantsud, vahemängud (antraktid) jne.

4. Oratoorium ja tema osad.

5. Kantaadid.

6. Messid, pidulik mess ja mess-requiem.

D. Kirjalikud tööd.

1. Harmooniline ekstrakt.

2. Klaveri säade antud viisile.

3. Variatsiooni katsed antud teemile.

E. Seletused igasugu pala ettekandeviisist, ja tema vormipärasest fraasilisest nüanseerimisest.

Eksami nõudmised: a) suusõnaliselt: vastused kõigile muusikaentsüklopeediasse puutuvaile küsimustele; antud helitöö kogu sisu põhjalik seletamine üldise vormi ja üksikute väiksemate osade s. o. lausete, perioodide, kadentside, modulatsioonide ning harmooniliste sobituste suhtes. Lehest analüseeritava helitöö vormi äramääramine.

Obligatooriline instrumenteerimine.

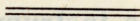
(1—2 tundi nädalas)

1. Akustlised vaatlused tarvilikul määral.

2. Orkestripillide ulatus, registrid, tarvitusviis ning lühike ajalooline ülevaade pilli arenemisest.

3. Keelpillid (poognatõmbed, akkordid, flagoletid jne.)
4. Puupuhkpillid.
5. Vaskpuhkpillid.
6. Löökriistad.
7. Harf, orel ja klaver orkestriinstrumentidena.
8. Partituurist teha klaveri väljavõte.
9. Orkestrite koosseisud (väike, suur, sümfoonia, pnhkpillide).
10. Pillide rühmitused.
11. Pillide jõud (dünamika).
12. Pillide käsitamine meloodias ja harmoonias.
13. Tutti akkordide sääded.
14. Instrumenteerida koraal ehk koorilaul väikese puhk ehk keelpillide orkestri jaoks.

Eksami nõudmised: suusõnalised vastused kõigile orkestripillide iseloomu, tarvitusviisi ning omadusi puutuvatele küsimustele. Instrumenteerida väike osa koraalist, väiksele puhk ehk keelpillide orkestrile.

(1-2 tundi näebast)

1. Akustilised vahendid (akustilised vahendid)

2. Orkestripillide alane regimine, korraldus ja üldine alalooline ülevaade pilli rühmitusest ning üldise alalooline ülevaade pilli rühmitusest